

"A Study of the Curative Ritual - Kem as Practised by the Sinhalese, with Special Reference to 'Yogarnavaya'"

Summary

From time immemorial, man has practised rituals for a variety of purposes. Beliefs and superstitions were part and parcel of man and society. Man needed rituals to overcome fear of the unknown and to protect himself from evil spirits and forces. Even disease was believed to be the work of devils (*yaksha*) and evil spirits (*Preta*).

In the case of the Sinhalese too, they had their own beliefs, superstitions and rituals. In addition they had a wealth of knowledge of herbal medicine and medical practices. However, evidence indicates that in the treatment of patients, medicines and rituals have gained equal importance.

One of these rituals in the treatment of patients is recognised as '*Kem*' (කෙමි). This is a practice or a ritual performed by the patient, the physician and sometimes by the entire house - hold. The practice of '*Kem*' takes different forms, but most often it is a form of enforcing discipline especially with regard to cleanliness and abstaining from deeds which are considered sinful.

There had been many writings and works on the practices of indigenous medicine and the practices associated with '*Kem*'. One such work is a text entitled '*Yogarnavaya*' written during the Dambadeniya period by Venerable Buddha Putra of the *Mayurapada Pirivena*.

Reference has been made to the practice of '*Kem*' in many other literary works such as '*Saddharmaratnavaliya*' and '*Pujavaliya*'. The word '*Kem*', in these texts, has been referred to as to mean 'healing' while different meanings are attributed in several other classical Sinhala literary works.

This paper examines how '*Yogarnavaya*' describes various forms of the practices of '*Kem*' by the Sinhalese of the mediaeval period, and the beneficial effects of these practices.

It is believed that the sum total effect of the herbal medicines, and the practice of '*Kem*', is the curing of the patient both physically and psychologically.

Prof. Kusuma Karunaratne
Senior Professor

‘යෝගාණ්ඩය’ ඇසුරෙන් හෙළි වන පරිදි සිංහල ජනයාගේ විකිත්සක අභාවාර - කෙම් ක්‍රම පිළිබඳ විමර්ශනයක්

මහාචාර්ය කුසුමා ඒ කරුණාරත්න

ජ්‍යෙෂ්ඨ මහාචාර්ය,

සිංහල අංශය,

කොළඹ විශ්වවිද්‍යාලය.

මානව ශිෂ්ටාචාරයේ ආරම්භයේ සිට ම මිනිසා ස්වකීය අභිමතාර්ථ සාධනයෙහි ලා විවිධ අභිචාර විධි උපයෝගී කර ගත් බව පැහැදිලිය. මිනිසා සිය දෛනික ජීවිතයෙහි දී ඉටු කළ අනේකවිධ කායඛියන් තුළට මෙම අභිචාර විධි ද අන්තර්ගත වී පැවතුණි. මිනිස් ජීවිතය කෙරෙහි බලපෑ අදාශ්‍යමාන බලවේගයන්ගෙන් ආරක්ෂාව සලසා ගනු වස් ඔවුහු විවිධාකාර වත් පිළිවෙත්වලට යොමු වූහ. විශේෂයෙන් ම ලෙඩ රෝග සමනය කර ගැනීමෙහි ලා ඵද පටන් ම පුරුදු පුහුණු කරනලද ඵබඳු අභිචාර විධි හා වත් පිළිවෙත් රාශියක් මිනිස් ශිෂ්ටාචාරය තුළින් හඳුනා ගත හැකි වී ඇත.

සිංහල සමාජය විෂයයෙහි ගෙන බැලූව ද ඵද සිට අද දක්වා ම භාවිත වන ඵබඳු වත් පිළිවෙත් සංඛ්‍යාව අල්ප නොවන බව පෙනේ. සමාජය විද්‍යාත්මක හා තාක්ෂණික දියුණුවට පා තබා සිටින නූතන අවධියෙහි මෙන් නොව විද්‍යා ඥානය නමැති ආලෝකය පහළ නොවී පැවති අතීත යුගවල මිනිසාට රෝග නිදනය හෝ රෝග නිවාරණය පිළිබඳ ව සිය අත්දැකීම් තුළින් ම දැන හඳුනා ගැනීමට සිදු විය. ඒ අනුව යමින් පිළිගත් හා ක්‍රියාත්මක කළ ප්‍රතිකාර විධි සමග ම සමාජය තුළ ප්‍රචලිත වී පැවති විවිධ ඇදහිලි විශ්වාස හා අනුබද්ධ ව ඉටු කෙරුණ අභිචාර විධි ද රාශියක් සිංහල ජනයා සතු ව පැවතුණි.

සෙල්ලිපි හා ජනප්‍රවාදවලින් ද සනාථ වන පරිදි පුරාණ අවධිවල පටන් ම වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ දැනුමක් ද සිංහලයා සතු විය. ආයුර් ජනයා දඹදිව සිට මෙහි පැමිණෙද්දී එරට පැවති වෛද්‍ය ක්‍රම ඔවුන් මගින් මෙරටට ද පුරුදු පුහුණු කරවන්නට ඇතැයි සිතීම දුෂ්කර නොවේ. කල් යාමේ දී මෙරට වෛද්‍ය ක්‍රමය ද දියුණු වූවා පමණක් නොව මහජනයාගේ සෞඛ්‍ය වර්ධනය සඳහා අවශ්‍ය විධි විධාන, පාලක පක්‍ෂයේ අනුග්‍රහය ද ලබමින් සැලසෙන්නට ඇති බවට සාක්ෂි මහාවංශය වැනි මූලාශ්‍රවලින් හෙළි වෙයි.¹

ක්‍රි. පූ. අවධිවල වෛද්‍ය කටයුතුවල නිරත වූවන් සිටි බවට, 'මහරජගේ ගාමිණී කිශල වෙජ බමණ ගොඬුකිය ලෙණෙ ගගග' යන ශිලාලිපි පාඨය සාක්ෂි දරයි.² විශේෂයෙන් ම විහාරවාසී හික්ෂුන් වහන්සේලාගේ සෞඛ්‍ය කටයුතු කෙරෙහි ද එකල අවධානය යොමු ව තිබූ බවට ලැබී ඇති තොරතුරු අනුව පෙර දවස මෙරට දියුණු වෛද්‍ය ක්‍රමයක් පැවති බව තව දුරටත් සනාථ වෙයි. තවත් බොහෝ අවස්ථාවල දී වෙදුන් පිළිබඳ තතු සෙල්ලිපිවලින් ම හමු වෙයි. '...ග පුත වෙජ කිශල ලෙණෙ' යන ලිපි පාඨයෙන් දැක්වෙනුයේ තිස්ස නම දැරූ වෛද්‍යවරයකු ගැනයි.

වංශකථාවල එන තොරතුරු පැරණි සිංහලයා වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ දැනුම හා හැකියාව අතින් දියුණු තත්වයක සිටි අයුරු කියා පායි. ක්‍රි. ව. 5 වන ශත වර්ෂයේ රජ කළ බුද්ධදස රජු නාගයකුගේ උදරයේ හටගෙන තිබූ ගෙඩියක් පලා බෙහෙත් කොට එම සර්පයා සුවපත් කළ අයුරු චූලවංශය පෙන්වා දෙයි.⁴ පැරණි සිංහල සමාජයේ වෛද්‍ය ක්‍රමය කොතරම් දියුණු වී පැවතියේ ද යත් මිනිසුන්ගේ රෝග ජීවාදිය සඳහා පමණක් නොව කිරිසනුන්ගේ නොයෙක් ආබාධ සුව කිරීම සඳහා ද ඔවුන් ප්‍රතිකාර දැන සිටි බව හෙළි වෙයි. බුද්ධදස රජු මෙම අංශයෙහි ලා පෑ දක්ෂතා එතුමා විවිධ අවස්ථාවන්හි කරන ලද ප්‍රතිකාර ගැන හමු වන සටහන්වලින් පමණක් නොව වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය අළලා ලියන ලද පොත පතින් ද හෙළි පෙනෙයි. එතුමා විසින් රචිත බව පෙනෙන 'සාරාර්ථසංග්‍රහ' නම් වෛද්‍ය ග්‍රන්ථය මෙම කරුණ සනාථ කරයි.

සිංහලයන්ගේ ඉතිහාසයේ පසු අවධිනි ද වෛද්‍ය අංශයෙහි ලා මෙබඳු හෝ මීටත් වඩා වැඩි දියුණු තත්වයක් කියා පාන සාක්ෂි සාහිත්‍ය ග්‍රන්ථ තුළින් ද අනාවරණය වන්නේය. දඹදෙණි යුගයේ විසූ සාමාන්‍ය ජනතාව අතර දියුණු වෛද්‍ය ක්‍රම තිබූ හෙයින් ම එකල ගැමි ජීවිතය ගැන පුළුල් දැනුමක් හා අවබෝධයක් ඇති ව ග්‍රන්ථ රචනා කළ ධර්මසේන හිමියන්ගේ කෘතියක් වන සධම්මරතනාවලියට එම තොරතුරු ඇතුළත් වී ඇත්තේ මෙසේය.

‘පය බරවායට පිටිකර බෙහෙත් බඳනා සේ’
‘නිදන් බලා කරන පිළියමක් සේ’
‘අවස්ථා පිළියම් දන්නා වෙදවරුන් නිදන් දන්නා සේ’
‘විචේතනයෙන් දුර්වල වූ ශරීරයක් සෙනහ පානයෙන් සතපන්නා සේ’
‘හුණු ඇත්තවුන්ට තියඹරා කන්ට කියන්නා සේ’

වෛද්‍ය ක්‍රම පිළිබඳ හැදෑරීම ශිෂ්‍යයන් විසින් කළ යුතු ව තිබූ බවට සාක්ෂි කෝට්ටේ යුගයේ රචිත සන්දේශ කාව්‍යවලින් ද සොයා ගත හැකිය. තොටගමුවේ විජයබා පිරිවෙනෙහි සිප් සතර හැදෑරූ ශිෂ්‍යයන්ට වෛද්‍ය ශාස්ත්‍රය ඉගෙනීමට ද අවස්ථාව සැලසුණු බවට පහත දක්වෙන පද්‍ය සාක්ෂ්‍ය දරයි.

‘මුනිවිරු දෙසු සදහම් මෙන් ඇම දවස
උවදුරු දුර රකිනුව සත් වග වෙසෙස
පෙරදුරු ඉසිවරන් පැවසූ නොයෙක ලෙස
වෙදවරු දෙසතර පිරුවති එහි සතොස⁵

මේ අයුරින් අධ්‍යයන ආයතනවල ඉගැන්වූ විෂයයක් මගින් එකල සිංහලයාගේ වෛද්‍ය ක්‍රමය වඩාත් ප්‍රවලිත වී දියුණු වන්නට ඇති බව සිතා ගැනීම අපහසු නොවේ. විදේශීය ආභාසයන් මගින්, විශේෂයෙන් ම ඉන්දියානු බලපෑමෙන් ද මෙම වෛද්‍ය ක්‍රමය වඩාත් පුළුල් වී පැතිර ගිය බවට ද පිළිගත හැකි සාක්ෂි දක්නට ඇත. මීට පසු අවධිත් වන විට වෙද පරම්පරා ගැන ද අසන්නට ලැබෙන හෙයින් වෛද්‍ය ක්‍රමය තව දුරටත් දියුණු වී තහවුරු වූ බවට සැකයක් නැත.

මේ අයුරින් සිංහල සමාජය තුළ කල් යාමේ දී පැතිර ගිය වෛද්‍ය ක්‍රමය අනුව රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීමේ විවිධ ආකාරයන් පිළිගැනීමට ලක් ව තිබුණු බව ද පෙනේ. තව ද වෛද්‍ය ක්‍රමය හා සම්බන්ධ වී පැවතුණු නොයෙක් සාරධර්ම ගැන ද දැන ගන්නට ලැබේ. සාමාන්‍යයෙන් අධ්‍යයන කායායෙහි දී අපේක්ෂිත පරිදි මෙහි දී ද වෛද්‍ය උගන්නා ශිෂ්‍යයා ගුරුවරයාහට කීකරුව යටහත් පහත් ව තම විෂයය හැදෑරිය යුතු යයි පිළිගැනුණි. වෛද්‍යවරයකු සතු ව තිබිය යුතු සේ සැලකුණු යම් යම් ගුණාංග හා කුසලතා ද විය. රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීමේ දී වෛද්‍ය හැම විට ම ඉතා පරීක්ෂාකාරී වීම හා කල්පනාකාරී වීම අත්‍යවශ්‍ය සේ සැලකුණි. රෝගියකුට ප්‍රතිකාර කිරීම ඇරඹීමට පෙර රෝග නිදනය සොයා ගැනීම පළමුවෙන් ම කළ යුත්තක් විය. රෝග නිදනය සෙවීමේ දී වෛද්‍යවරයෙකු හුදෙක් රෝගියා ගැන පමණක් විමසීම ප්‍රමාණවත් නොවීය. එබඳු රෝගයකට එම රෝගියා භාජන වීමට අවට පරිසරයෙන් කවර කරුණු හේතු වී ද යන්න සොයා බැලීම ද රෝග නිදනය නිවැරදි ලෙස හඳුනා ගැනීමට ඉවහල් වන්නකි. රෝගය හඳුනා ගත් පසුව උචිත ප්‍රතිකාර ක්‍රමය උචිත පරිදි නියම කොට බොහෝ විට සියතින් ම ප්‍රතිකාර කිරීමට අවශ්‍ය අවබෝධය ද වෛද්‍යවරයකු සතු විය යුතු සේ සැලකුණි.

මෙසේ හඳුනා ගන්නා රෝගයක් වැළඳී ඇති රෝගියකුට අවශ්‍ය ප්‍රතිකාර කරන නොයෙක් විධි සිංහලයන්ගේ වෛද්‍ය ක්‍රමයට ඇතුළත් ය. අද දක්වා මෙයින් ඇතැම් ප්‍රතිකාර විධි ප්‍රචලිත ව ඇති බව පෙනේ. රෝගියකුට පානය සඳහා දෙන ඖෂධ වර්ග මෙන් ම තෙල් වර්ග යනාදිය ඇඟ ගැල්වීම, නසා කිරීම විරේචනය යන මේ ආදී විවිධ ප්‍රතිකාර ක්‍රම දක්නට ලැබේ.

ඉහතින් දැක්වූ පරිදි සිංහල සමාජය තුළ පැවති වෛද්‍ය ක්‍රමය හුදෙක් ඖෂධ වර්ග යොදා ගැනීමෙන් පමණක් ක්‍රියාත්මක වූයේ නොවේ. සිංහලයන් අතර පැවති විවිධ ඇදහිලි විශ්වාස, තක්සත්‍ර පිළිබඳ දැනුම හා ඊට සම්බන්ධ වෙනත් පිළිගැනීම් ද එහි ලා යොදා ගැනුණි. විශේෂයෙන්ම සර්ප විෂ ශරීරගත වූ රෝගියකුට ප්‍රතිකාර කිරීමේ දී දිනය, හෝරාව, නැකත වැනි

කරුණු මෙන් ම දුක ලක්ෂණ ආදිය ද විශේෂයෙන් සැලකිල්ලට ගනු ලැබූ කරුණු විය. එම පෙර නිමිති ආදිය මගින් දෂ්ට කළ සර්පයා හඳුනා ගැනීමට නුතන සර්ප විෂ වෙදවරුන් ද සමත් වන බවට විශ්වාසයක් පවතී.

සාමාන්‍යයෙන් වෛද්‍යවරයෙක් සමාජයේ ගරු සැලකිලි ලත් වැදගත් පුද්ගලයෙක් විය. ගම් තුළ ප්‍රභූවරයකු ලෙස ද ඔහු සලකනු ලැබීය. අතීත සමාජයේ වෙදවරුන් තමන් කළ සේවයට රාජානුග්‍රහය, නැතහොත් නින්දගම් හා වෙනත් වරප්‍රසාද ලත් අතර රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීම සඳහා අය කිරීමක් නොකරන ලදී. වර්තමාන අවධියේ වුවද ගැමි සංස්කෘතිය තුළ මෙම ආකල්පය යම් තරමක් හෝ දක්නට ලැබෙන නමුදු ආර්ථික විපර්යාසවල ප්‍රතිඵල වශයෙන් එම තත්ත්වය වෙනස් වෙමින් යන බව ද දැක ගත හැකිය. වෙදවරු තම සේවය හුදෙක් තමන්ගෙන් සමාජයට ඉටු විය යුතු සේවයක් සේ සැලකූහ. රෝගියා මෙන් ම ඔහුගේ පවුලේ අය ද වෛද්‍යවරයා කෙරෙහි නබන විශ්වාසය, ගෞරවය හා භක්තිය සැලකිය යුතු තරම් විය. ගැමි සමාජය තුළ වෛද්‍යවරයකුට හිමි වූ මෙම ඉහළ සමාජ තත්ත්වයන්, සමාජයෙන් ඔහු ලද ගරු සැලකිලින් හේතු කොට ගෙන රෝගීන්ට ප්‍රතිකාර කිරීමේ දී ඊට අවශ්‍ය සහාය ද සෙස්සන්ගෙන් නොඅඩු ව ම ඔහුට ලැබුණේ යයි කිව හැකිය.

මේ දැක්වූ වෛද්‍ය ක්‍රම හා ඒවා යොදා ගන්නා ආකාරයන්ට එක් කළ හැකි තවත් විශේෂ අංගයක් නම් 'කෙම්' කිරීමේ ක්‍රමයයි. මෙය මිනිසුන් විෂයයෙහි මෙන් ම ඇත්, අස්, ගව ආදී කිරිසන් සතුන් සම්බන්ධයෙන් ද ක්‍රියාත්මක වන අතර ගස් වැල් හා පැළෑටි විෂයයෙහි ද බලපවත්වන ප්‍රතිකාර විශේෂයක් ලෙස හඳුන්වා දිය හැකිය. සර්ප විෂ වෙදවරුන්ට මෙම ප්‍රතිකාර විශේෂය සැබවින්ම අදළ වෙයි. සිංහල ගැමි ජනයාගේ ගොවිතැන් කටයුතුවල දී ද විවිධ 'කෙම්' භාවිත විය.

පොදුවේ ගෙන බලන විට පැරණි කල සිට ම රෝග සමනය කිරීම සඳහා අභිචාර විධි භාවිතා කිරීම බොහෝ සමාජවල දක්නට ලැබිණ. රෝග සමනය අභිචාර විධින්හි

භාවිතයට ගන්නා ඖෂධ වර්ග විශේෂ පිළිවෙත් මත උපයෝගී කර ගැනීම නිසා රෝග නාශක බලයක් එවන් ඖෂධ සතු ව ඇතැයි යන්න මෙවැනි අභිචාර විෂයයෙහි දක්නට ලැබෙන විශේෂත්වයකි. රෝගියා තමාට පිළිවෙත් කරන අභිචාරියාගේ අනුභවයට යටත් වන අතර එවැනි අවස්ථාවක දී දෙපාර්ශ්වයේ ම පරිශුද්ධතාව රැකෙන පරිදි මෙම ක්‍රියාදාමයන් ඉටු විය යුතු විය. එසේ නැතහොත් එයින් අත් වන ප්‍රතිඵල අනිෂ්ට විය හැකිය. අභිචාරියකු නොමැති ව හුදු රෝගියාට පමණක් වුව ද තම රෝග සමනය සඳහා යොදා ගත හැකි අභිචාර විධි සම්ප්‍රදායානුකූල ව, වෛද්‍ය සාහිත්‍යයේ මෙන් ම ජනවහරේ ද විද්‍යාමාන වෙයි. බෝවෙන රෝගයක් වැළඳුණු කෙනකු වසන ස්ථානයෙහි ඉදිරිපස වහලයෙහි කොහොඹ හෝ අඹ අතු කැබැල්ලක් එල්ලා තැබීම අද පවා ඇතැමුන් අනුගමනය කරන සරල 'කෙමක්' ලෙස දැක්විය හැකිය. එසේ කිරීමෙන් අපේක්ෂිත ප්‍රයෝජනය නම් රෝගය පැතිර යාම වැළැක්වීමයි. මෙබඳු විශ්වාසයක් පදනම් කොට ගෙන 'කෙමක්' ලෙසින් ඉටු කරන මෙම කාර්යය විද්‍යාත්මක වශයෙන් බැලූව ද කිසියම් අර්ථවත් බවක් කියා පායි. කොහොඹ හා අඹ යන දෙවර්ගයේ ඇතැයි සැලකෙන විෂබීජ නාශක ශක්තිය මෙහි දී ප්‍රතිඵලදායක වනු ඇතැයි ද සිතිය හැකිය. මෙසේ පිළිපදින 'කෙම' කිරීමේ ක්‍රමය මතුපිටින් නොපෙනෙන සත්‍යයක් ගැබ් වූ ප්‍රතිකාර ක්‍රමයක් ලෙස හැඳින්වීම තරමක් දුරට හෝ ඇතැම් අවස්ථා විෂයයෙහි හෝ සත්‍යයකිසි කීම අපහසු නොවේ. විෂ ගෙඩි හට ගැනීම වැනි රෝගබාධ වැළඳුණු රෝගීන්ට 'අත්ත ගහ මැතිරීම' යන පිළිවෙත් ක්‍රමය පැවැත්වීම ද මීට සමාන අරුතක් හෙළි කරයි. සිය නිවසේ හෝ අසල්වැසි නිවසක හෝ වාසය කරන්නකුට බෝවෙන රෝගයක් වැළඳුණ විට නිවසේ කුඩා දරුවන් ඇතුළු සෙසු අයගේ අත්වල පෙරුම්කායම් බැඳීමේ සිරිත් රෝගයෙන් වැළකී සිටීමට උදව් වේ යයි යන විශ්වාසයෙන් ද යුතුව කරනු ලබන එක්තරා කෙම ක්‍රමයක් ලෙස දැක්විය හැකිය.

සිංහල වෛද්‍ය ක්‍රමය ආශ්‍රිත අභිචාර, 'කෙම ක්‍රම' යනුවෙන් හැඳින්වීම සුදුසුය. රෝග සමනය සඳහා භාවිත මෙම කෙම ක්‍රම කාලාන්තරයක් තිස්සේ ම සිංහල ජනතාව ඇසුරේ භාවිතා වෙමින්

පැවත ආ අතර එයින් බොහොමයක් දේශීය වෛද්‍ය කෘති මගින් අද දක්වාත් ආරක්ෂා වී ඇත. එවන් එක් වැදගත් කෘතියක් ලෙස දඹදෙණි අවධියේ රචිත යෝගාණිවය හැදින්විය හැකිය. මධුරපාද පිරිවෙන්පති බුද්ධපුත්‍ර මාහිමියන් මෙහි කතුවරයා ලෙස දැක්වෙයි⁷. මේ හිමියන් අතින් ලියවුණ තවත් කෘතියකි, ප්‍රයෝගරත්නාවලිය⁸. ආයුර්වේද වෛද්‍ය ක්‍රමය සුශ්‍රුතී සංහිතා, වරක, අෂ්ටාංග හෘදය වැනි වෘද්ධත්‍රයි හා මාධවය, ශාරඬගධරය, භාවප්‍රකාශ වැනි ලසුත්‍රයි මුලාශ්‍රය මත සම්පාදනය වූව ද දේශීයත්වය රැක ගනිමින් මුලාශ්‍රයවලට නතු නොවී රචනා වූ කෘතියක් ලෙස යෝගාණිවය හැදින්විය හැකිය. ලක්දිව රචනා වූ, දූතට විද්‍යාමාන ප්‍රථම සිංහල වෛද්‍ය ග්‍රන්ථය යෝගාණිවය වන හෙයින් එය මුලාශ්‍රය කොට පසු කලක රචනා වූ වෛද්‍ය ග්‍රන්ථ කිහිපයක් දක්නට ඇත. ප්‍රයෝගරත්නාවලිය, වරයෝගසාරය,⁹ යෝගරත්නාකරය,¹⁰ ඒ අතරට ගැනේ. ඒ අනුව දේශීය චිකිත්සා විධි පිළිබඳ කෝෂධාගාරයක් ලෙස යෝගාණිවය කැපී පෙනේ. සංස්කෘත වෛද්‍ය සාහිත්‍යයේ අවිද්‍යාමාන චිකිත්සක අභිචාර සේ සැලකෙන කෙම් රාශියක් මෙම කෘතියෙහි අන්තර්ගත වී තිබීම නිසා වත්මන් සමාජයෙන් ක්‍රමයෙන් අභාවයට යමින් ඇති කෙම් විධි සංරක්ෂණය කිරීමෙහි ලා ඇති අගය උන්වහන්සේ පෙන්වා දෙනුයේ දඹදෙණි අවධියේ හා තදශ්‍රිත වකවානුවල දී චිකිත්සක අභිචාර ඒකරාශී කිරීමෙනි.

'කෙම්' යන වචනය රෝග නිවාරණය යන අරුතින් ඉපැරණි සාහිත්‍ය කෘතිවල ද යෙදී ඇත. පූජාවලිය¹¹, සද්ධම්මරත්නාවලිය¹² වැනි කෘතීන්හි 'කෙම්' යන්න කෂමය, ආරක්ෂාව, රෝගනිවාරණාදිය සඳහා කරන ක්‍රියාව යන අරුත්වලින් හා මන්ත්‍ර විධියෙන් හා උපචාර කර්ම විධියෙන් කරන ආරක්ෂාව යන අරුතින් ද දක්වා ඇත. 'කෙම්' යන්න ඇතැම් විටක මඟුලට පර්යායක් ලෙස ද භාවිත වී ඇත. පූරාණ නාමාවලියට අනුව මෙය ක්‍රමය, පිළිවෙල යන අරුත් ද භාජනය කරයි¹³. සිංහල සමාජයේ කෙම්මුර දින ලෙස සෙනසුරාද හා බදද යන දෙදින වෙන් ව ඇති අතර 'කෙම්වර' යනුවෙන් ද එය හැදින්වෙයි. දෙවියන් හා භූතයන් සඳහා කරන අභිචාර ද මේ දෙදින තුළ ම කළ යුතු බවට යෝගාණිවය නිර්දේශ කොට ඇත.

සිංහල සමාජයේ ව්‍යවහාර වූ කෙම් ක්‍රම, මූලික වශයෙන් ඒවා භාවිත කරන ආකාරය අනුව පිළිවෙත් විධි කීපයක් මත රඳ පවතී. බොහෝ විට කෙම් ක්‍රම සමාජයේ අන්‍යයන්ට අප්‍රකාශිත අතර රහස්‍යභාවය රැක ගැනීම අකුරට ම පිළිපැදීම කෙම් ක්‍රම දත් අයගේ සිරිතකි. කෙම් පිළිවෙතක දී රෝගියා සමග වාච්‍ය සන්නිවේදනයක් නොකෙරෙන අතර විකිත්සාවක දී ම අන්‍යයන්ට එහි විධි ක්‍රමය දැන ගැනීමට සැලැස්වෙයි. එම නිසා කෙම් ක්‍රම රහස්‍ය ඖෂධ විශේෂයක් නැතහොත් රහස්‍ය ප්‍රතිකාර ක්‍රමයක් ලෙස කෙම් ක්‍රම දත්තවුන්ගේ පරම්පරා තුළ සුරක්ෂිතව පවතී. කෙසේ වුව ද වාච්‍ය සන්නිවේදනයෙන් ඇරඹෙන කෙම් ක්‍රම ද නැත්තේ ම නොවේ.

ලක්දිව ප්‍රචලිත කෙම් ක්‍රම විවිධ වර්ගීකරණයන් යටතේ විග්‍රහයට ලක් කළ හැකි වුව ද යෝගාර්ථණවයේ සඳහන් කෙම් ක්‍රම බහුල ව ඖෂධ යෝගයන් ආශ්‍රිත වම පැවැත්වෙයි. මෙම ඖෂධ සඳහා ගනු ලබන බෙහෙත් පැලෑටි අනුකරණාත්මක හා ස්පර්ශන වශයෙන් දෙවර්ගයක ලා භාවිත වෙයි. අනුකරණාත්මක යනු තමන්ගේ රෝගය හා සම්බන්ධ ක්‍රියාවලිය අභිනයෙන් දක්වා එමගින් රෝගය පහ වී යතැයි සැලකෙන කෙමකි. ස්පර්ශන යනු රෝගියාගේ සිරුරට ස්පර්ශ වන අයුරින් ඖෂධ භාවිතා කරමින් කරනු ලබන කෙම් විශේෂයකි. එබඳු කෙම්වලදී රෝගියාට පානය කිරීම සඳහා ඖෂධ උපයෝගී කර නොගැනේ. ඖෂධ පැලෑටි කවර ආකාරයට භාවිතයට ගත්ත ද මූලික පිළිවෙත් ක්‍රම මත ම එම ඖෂධ එක් රැස් කළ යුතු ව ඇත. එම පිළිවෙත් ද කෙම් ක්‍රමයේ සුවිශේෂ අංගයකි. යථෝක්ත පිළිවෙත් අතරට, පෙහෙව සිටීම, ඖෂධ ව්‍යක්ෂය පේ කිරීම හා ව්‍යක්ෂ දේවතාවාට තමස්කාර කිරීම, ඖෂධයට හුස්ම නොවැදීමට වග බලා ගැනීම, කිරිසන් සතුන් විසින් ආහාරයට ගනු නොලැබූ දේ භාවිත කළ යුතු වීම ද අවශ්‍ය වෙයි. ඒ සමගම එම කෙම් ක්‍රම ක්‍රියාත්මක කරන කාල වේලාව සම්බන්ධයෙන් ද අනුගමනය කළ යුතු ආකාර වෙයි. කිරිසන් සතුන් ගස්වලින් බීමට බසින වේලාව මේ සඳහා යෝග්‍ය නොවේ. කෙම් කිරීමේ දී බොහෝ කෙම් ක්‍රම විෂයයෙහි අනුගමනය කළ යුතු වැදගත් ම දෙයක් නම් කවා

බහෙන් තොරව එය සිදු කිරීමයි. අද පවා ගැමියන් අතර මෙම පැවැත්ම කෙම් කිරීම විෂයයෙහි දක්නට ලැබේ. උද්භරණයක් වශයෙන් ගතහොත් ඇස්වහ, කටවහ දෝෂවලට වතුර මැතිරීම සඳහා අලුයම් වේලේ වතුර කළයක් ලීදෙන් ගෙන එනු ලබන්නේ කිසිවකු හා කථා කිරීමෙන් තොරව ය. මෙබඳු පැවතුම් පිටුපසින් ඇති නොයෙක් හේතූන් ද තිබිය හැකි බව පෙනේ. කථා කිරීමේ දී සිදු විය හැකි, එම කායභීය කෙරෙහි අවධානය බිඳී යාම මෙහි එක් හේතුවක් විය හැකි ය. කථා කිරීමේ දී මුඛවෙන් කෙළ පිටවීම වැනි දේ පවා මෙම කටයුතු වලදී අපේක්ෂිත පූර්ණ පාරිශුද්ධියට හානි විය හැකි යයි සිතීම මෙහි තවත් හේතුවක් ලෙස සැලකීම අසීරු නොවේ.

ඇතැම් කෙම් සඳහා යම් යම් ව්‍යාකූලතාවන්ගේ ශාඛා යොදා ගැනීමේ දී එක් එක් දිශාවන්ට විහිදෙන අනුපතර පිළිබඳ ව ද විශේෂයෙන් සැලකීමක් ඇත. බස්නාහිරට, උතුරට හෝ නැගෙනහිර දෙසට විහිදුණු ශාඛාවලින් හෝ වැල්වලින් හෝ පංචාංගය සපයා ගැනීම, පැලෑටි ආශ්‍රිත, ව කෙරෙන පිළිවෙත් රෝග සමනය කිරීමෙහි ලා බලපැවැත්වෙන ඖෂධ යොදා ගැනීමේ ලා උපයුක්ත කෙම් ක්‍රම කීපයකි. මෙබඳු පිළිවෙත් රාශියක් මගින් අතීතයේ ජීවත් වූවන්ගේ විශ්වාස මෙන් ම ඒවාට පිටුපසින් වූ එක්තරා අන්දමක විද්‍යාත්මක චින්තනය ද හෙළි වෙයි. මෙම පිළිවෙත් කඩ කොට කෙම් කළ හොත් එකී ඖෂධ සතු රෝග නාශක ගුණය නැසී යන බව පිළිගත් සිද්ධාන්තයකි. තව ද ඖෂධය හා සම්බන්ධ වූ එහි අගය, වැදගත්කම පිළිබඳ සංකල්පය ආරක්ෂා කර ගැනීම ද මෙහි දී අපේක්ෂිත බව පෙනේ.

ගැබිණි මවුන් සඳහා පැවැත්වෙන විකිත්සක අභිචාර විධි කීපයක් මෙසේ ය. ගැබිණියකගේ ප්‍රසව වේදනා දුරු කොට දරු ප්‍රසූතිය පහසු කරවීම සඳහා පැවැත්වෙන අභිචාර අතරට සිංහල සමාජයේ ප්‍රචලිත ඉපැරණි ම අභිචාරය නම් අංගුලිමාල පිරිනෙන් සෙත් කර එම පිරිත් පැන් ඇයට පානය කිරීමට සැලැස්වීමයි.

අභුල්මල් තෙරුන් පිරිත් බණන්තට හුන් අස්න
සෝධා හැරගත් පැන් සියලු උවදුරු නසයි
පිරිත් බිණූ පැන් බි ප්‍රසව වේදනා නැතිවූ
දරුවන් වදනියි .....¹⁴

යනුවෙන් සද්ධම්මත්තාවලියේ කාළි යක්ඛිණී වස්තුවේ සඳහන් වෙයි.

පශ්චාත්කාලීන වෛද්‍ය ශ්‍රත්ථයක් වූ වරයෝගසාරය ද පිරිතෙන් සෙත් කිරීම දරු ප්‍රසූතියක දී කිරීමට සුදුසු වූවක් ලෙසට අනුදූන ඇත.

‘නමො ලොචනමමාකී පඨරවාසිනී සමයකතා නාම මම එසවා හ:- මෙයින් අටතුරාසියක් දපා රුවන් සුත්‍රය පිරුවා පැන් දුන් සුවසේ ප්‍රසූත කෙරේ.

‘ඕ. නමෝ අංගුලිමාලො මහා ථෙරො මහාවීරො මහාබලො ගබ්භිණී විසෙසන ගබ්භා නිකකමනතු ස්වාහ: - තලතෙලට නව විටක් දපා බඩේ පාතට ගානු වහා වදයි¹⁵

යෝගාණිවයේ පිරිතින් සෙත් කිරීමට ඇතුදූන නැති අතර මන්ත්‍රයක් සේ සැලකෙන වාසගමක් නව සැරයක් ලාස්සක් පිට සිරියල්වලින් ඇඳී යන්නු විශේෂයක් දකුණු පැත්තට හරවා දරු නිමිත්ත යට තැබීමට උපදෙස් යෙදී ඇත.

‘එකෙක් අටි තුන් දවසින් යොදුන් යන්නට නවතා දෙපා වුවෙන් සතින් සයින් පසු කරන්නට යන මේ ගීයෙහි නව සංඛ්‍යාව ලාසුපිට සිරියලින් නව ගැබක් ඇද ඉන්ද්‍රාවෙහි පටන් දක්ෂිණාවාත්ත කොට ඇඳ දරු නිමිත්තයට පානේ වහා වදන්¹⁶

ගැබ තුළ වූ ළදරු මරණයක දී දරුවා ප්‍රසූත කරවීමෙහි ලා නොපිදුණු නියහලා වැලක් එක පහරින් කපා ගෙන වළල්ලක් සාදා ඉසින් පාතට හෙළාගෙන පිරිස නැති දිසාවට වළල්ල පැන්න වීමෙන් පසු රෝගියා කෙළින් සිටුවා මළ දරුවා බිම හෙළීමේ කෙම් ක්‍රමයක් සේ.

‘නුපුන් නියහලා වැලක් එක පහරින් කපාගෙන වළල්ල දෙඅග ඊ ඊ තබා නමා ඉසින් පාත හෙළා ආදී මී දළ ඉස්ම මුදුන් ගත්වා පිරිස නැති දිසාවට වැල් වළල්ල පත්වා කෙළින් සිටවනු දරුවෝ වැටිහෙත්’¹⁷

ඖෂධ පැළෑටි ද්‍රව්‍ය උපයුක්ත කර ගෙන රෝගී කාන්තාවට ස්පර්ශ කරවීමෙන් දරු ප්‍රසූතිය පහසු කරවන කෙම් ක්‍රම කිහිපයක් පහත දැක්වේ.

‘සුසුම් නොලා හෙළ නිටුල් මුලක් උදුරාගෙන ඇඟ නොවකා දුවනු පිස දුර තබනු වහා වදක්.’¹⁸

‘වල්ලා අත්තක් මුවෙන් නොබැණ කඩාගෙන ඇඟ පිස පා පිස පාමුල තබනු.’¹⁹

දරුවන් නොමැති කතුන්ට දරු එල සඳහාත් පුත්‍ර ලාභය සහ දුහිතෘ ලාභය සඳහාත් ඉපැරණි කෙම් ක්‍රම කීපයක් ඇත. ඒ අතර පැළෑටිවලින් යුක්ත කෙම් ක්‍රම මෙන් ම ලෑල් මත්ස්‍ය උපයුක්ත කර ගත් කෙමක් ද ඇත. විශේෂයෙන් සිංහල සමාජයේ පිළිල සැදීම වෘක්ෂයට අහිතකර සේ සැලකුණ ද බුලත් පිළිල, ගොයම් පිළිල වැනි පිළිල සෞභාග්‍යයේ සංකේතයක් සේ සැලකීම දක්නට ලැබෙන අතර එවන් වෘක්ෂ පිළිල ද කෙම් ක්‍රම සඳහා භාවිතා වූ බවට සාධක ඇත. දරු එල පතා බෝ පිළිල රේවතී නැකතින් ගෙන අතින් අල්ලාගෙන සිටීම.²⁰ පුත්‍ර ලාභය හා දුහිතෘ ලාභය සඳහා ලප්තැල්ල හෝ නුග දළ හෝ වරාකිරි මැඩ සතර බින්දුවක් සෘතු ගෙනෙන ද පුතුන් කැමැත් දකුණු නාසාපුටයේ දුන් කැමැත්ත වම් නාසා පුටයේ නග්‍ය කරනු දරුවෝ සිටිත්²¹ යනුවෙන් කෙම් ක්‍රමයක් ද හඳුන්වා දෙයි.

දරුවන් සිටින මාතාවකට හා කාන්තා රූප සෞන්දර්යටත් ඉවහල් වන්නකි, කුඩාත් නොවූ විශාලත් නොවූ පියවුරු පිහිටීම. ඒ නිසා විශාල පියවුරු කුඩා කර ගැනීමට භාවිත වූ කෙමක් සේ පොල් බිඳලක් බිම නොදමා කඩාගෙන හෙළ කිරීන් අඹරා බිම නොබලා පියවුරුවල අලේප කිරීම.

තන කුඩා කරත් පොල් බිඳලක් බිම නොබා හෙළා කඩාගෙන
පොතු හෙළ කිරීන් අඹරා බිම නොබලා තනයේ ගානු පියවුරු කුඩා වේ.²²

මිනිසාට වැළඳෙන රෝග විවිධ විය හැකිය. ආයුර්වේද මතය අනුව වා පින් සෙමි යන තුන්දෙස් කිපීම නිසා මිනිසාට නොයෙකුත් රෝග හට ගනී. ඒ ඒ දෝෂයෙන් ජනිත රෝගයනට හිත ඖෂධ වර්ග ද්‍රව්‍ය විඤනය මත වෛද්‍යවරයා හඳුනා ගනී. එසේ වුවත් යම් පිළිවෙත් මත බෙහෙත් ඖෂධ ලබා ගැනීම හා පානය කිරීම නිසා රෝග සමනය වඩාත් පහසු කරවීම සඳහා මේ පිළිවෙත් පැරැන්නන් උපයුක්ත කර ගත් බව පෙනේ. ඖෂධ ලබා ගැනීමේ දී අනුගමනය කළ යුතු පිළිවෙත් කීපයක් මෙසේ පහද දේ.

සරක් නොකැ මිනිසුන් නොගැවසෙන මොල්සන් නොඇසෙන නෙතින් නුපුන් සීන් මැඩහඟු වැලක් පායා සුදුවැලි තවරා පත් තුනක් බත්පිඩි තුනක් පාන්කඩ තුනක් ගඳ දුම්මල් පහන් පුදු වෘක්ෂ දේවතාවට ආරාධනා කොට අභහරුවාද නිරන්තරයෙන් ගස උදුරා ගෙන²³

රෝග සමනය සඳහා මස් මාංස නැති නම් සත්ව අවයව භාවිත කරමින් කරන කෙම් ක්‍රම රැසක් සිංහල සමාජයේ ව්‍යාප්ත ව පවතී. යෝගාණුෂ්ඨිවයෙහි සඳහන් එවන් කෙම් ක්‍රම කිහිපයකි. ආහාර පිණිස මස් මාංස යොදා ගැනීම රෝගයක දී කෙමක් ලෙස සැලකේ. විශේෂයෙන්ම ළදරු රෝග විෂයෙහි පුතනා ග්‍රහ දෝෂවලට මස් මාංසවලින් බිලි දීමේ එක්තරා අභිචාර ක්‍රමයක් ද හඳුනා ගත හැකිය. දරුවන් පතා කාන්තාවන්ට ලෑ මාළු කෑමට දීම, ශිරෝ රෝග විෂයෙහි දියලිහිණි මස් රස දීම ද ක්ෂය රෝගීන්ට එළු මස් උපයෝගී කර ගැනීම, එළු වැදමහා කුළුබඩු

තවරා කෑමට දීම වැනි අවස්ථා රාශියක් ඇත. එමෙන් ම ක්ෂය රෝගීන්ට වඳුරන් පෙන්වා ලුහුබැඳවීමට සැලැස්වීමත් එළුවන් අතරේ සිටීමට සැලැස්වීමත් ක්ෂය රෝගය සඳහා උපයුක්ත ප්‍රතිකාරයකි.

ශෝක සිහින් වූ ක්ෂය රෝගීන්ට නෘත්‍යාභික වාද්‍යදියෙන් නිත්‍යයෙන් සතුටු කරවනු එළුවන් අතුරේ සිටවනු වඳුරන් දක්වා ලුහු බඳවනු ස්ත්‍රීන් හා සිපගන්වනු.....²⁴

සත්ව ද්‍රව්‍ය උපයෝගී කර ගත් ඇතැම් කෙම් ක්‍රම ද යම් යම් රෝග නාශනය සඳහා යොදා ගැනේ. අපස්මාර රෝගයේ දී මීගොනකුගේ පිත වියළා තබා මී කොළ යුෂයේ පොහවා අපස්මාරය වැළඳී විට නශ්‍ය කිරීමට අනු දූන ඇත. ඇතැම් විට මිනිස් සිරුරේ අංග ද කෙම් ක්‍රම සඳහා උපයෝගී කර ගත් බව පෙනේ. අපස්මාර රෝගයේ දී බෙරවා කුලයට අයත් කාන්තාවක් කුළුඳුලේ දරු ප්‍රසූතියෙන් ලත් වැදූමහ රැගෙන වියළා හිස් මුදුනේ දමා පොරවා අත ගැස්සවීමේ කෙම් ක්‍රමයක් ප්‍රචලිත ව පැවතී ඇත.

බෙරවා ද්‍රව්‍ය කුළුඳුලේ දරු ලද වැදූමස ගෙන වියළා තඹයෙන් හිස් මුදුනේ ලා හොරවා අල්ලනු²⁵

තරුණ මී වස්සන්ගේ උයද ගොම, සාබෙට්, බසු වසුරු හෝ මුත්‍ර, පක්ෂීන්ගේ පිහාටු වැනි දේ පවා කෙම් ක්‍රම සඳහා උපයෝගී කර ගත් බවට සාධක ඇත.

ඇතැම් රෝග විෂයයෙහි පැළෑටි ඖෂධ රෝගියාගේ ශරීරයට ස්පර්ශ කර කරනු ලබන රෝග සමන අභිචාර විධියක් ඇති අතර ඒ සඳහා ඖෂධ ගැනීමේ දී පූර්වයෙන් සඳහන් කළ පිළිවෙත්හි මනාව පිහිටිය යුතුවා සේ ම ඒ අභිචාරය කරන්නාත් රෝගියාත් පෙනෙ වී සිටීම අනිවාර්යය.

එරබදු ගසක් පායා පඤ්ඤාවාපචාර කොට, මේ ගස දෙවියාණෙනි! නුඹගෙන් ගන්නා ඖෂධය සිද්ධය. සෙට යුද්ධයට එකෙක් එයි. ඔහු පරදින බව නියතය. ඔහු පැරදී කල නුඹවහන්සේට මෙතෙක් මල් පුදමිසි යැද ගොස් එසේ ම කියා උදය පොත්තක් ගෙන අත තබා බෝපතින් වසා නුපුන් පෙණෙල වැලකින් බඳිනේ.....²⁶

රෝග සමනය සඳහා ඇතැම් විටක පැළෑටි උපයෝගී කර ගැනීමේ දී කෙම් ක්‍රමයට අයත් පිළිවෙත්හි පිහිටා සිරුරට ස්පර්ශ කිරීම හෝ ඖෂධ පානයක් නොකෙරෙන අතර එම ගසින් කොළයක් කඩා දමා යාම, අත්තක් කඩා යාම, ගස් වැල් උදුරා බිම දමා යාම වැනි කෙම් ක්‍රම කිහිපයක් ද හඳුන්වා දෙයි. කුදාහි රෝගයේ දී කුකුරුමුචන් ගස පිළිලය කපා දැමීම එවැනි විකිත්සා අභිචාරයකි.

කුකුරුමුචන් ගස පිළිල කුදාහි නැතිවත්ට කියා එක පහරින් කපනු.....²⁷

මේ රෝගය සඳහා ම නොපිදුණු මී ගසක අත්තක් කපා නොකර කෙම්මුර දිනක මවිපියන් හා රෝගියා සිහි කර කඩා බිම දැමීම ද ඇතැම් විට කෙරේ.

මුඛ රෝග විෂයෙහි දත් දිරා යාමට හේතු වන දත්වැයාට කරන කෙමක් සේ රෝගියාගේ පියාගේ මවගේ සහ රෝගියාගේ නම සිහි කර වන නැඹිලිය හෝ උදුපියලි රත්මානිස්ස හෝ උදුරා එම ස්ථානයේ ම දමා යාමයි.

අසවලට ද අසවලු බඩ හොත් අසවලාට දන්වා මෙතෙක් කලට නැතැයි කියා නව නැඹිලිය හෝ උදුපියලි හෝ රත්මානිස්ස හෝ උදුරා එම තෙන හෙළ යනු.....²⁸

අයුර්වේද විකිත්සා ක්‍රමය අනුව නග්‍රා කිරීම ස්වේදකර්ම වැනි පංචකර්ම විකිත්සා විෂයෙහි ඒ ඒ රෝගයට හිත සේ දන්වා ඇත. එම නග්‍රා කිරීම හා ස්වේදය හෙවත් දුම් ගස්වා ධහදිය නැවීමේදීත් ඖෂධ පැළෑටි භාවිතය කෙම් ක්‍රම මත ගත යුතු බව යෝගාර්ණවය නිර්දේශ කරයි.

හිසේ සහ නළලේ හට ගත් වේදනා සමනය පිණිස නුපුන් පුෂ්ට සමන් මුලක් මුයෙන් නොබැණ උදුරා තොටපියල්ලේ ඔතා තලතෙල් හන රුජාවට පා නිවා දුම් නාසයෙන් උරවනු.....²⁹

රෝග සමනය සඳහා රෝගීන්ට දිය යුතු ඇතැම් බෙහෙත් ආහාර ද කෙම් ක්‍රම මත සකසා ගත් බැවින් එවන් ආහාර වැළඳීමෙන් රෝදුක් දුරු වෙතැයි යන ආකල්පයක් පැවති බව පෙනේ.

ඇතැම් රෝග විෂයයෙහි වාචික ව පවත්වන ලද කෙම් ක්‍රම කිහිපයකි. ඒවා අතරට විටක ඖෂධ වර්ග අයත් වේ. මන්ත්‍රයක් මතුරා හෝ වෙනත් චූර්ණිකාවක් කියා හෝ මේ කෙම් ක්‍රම කරන අතර වරෙක ගසක අත්තක් කපා දැමීම හෝ අභිචාරියාගේ හිනේ වස්ත්‍රයේ තෙරිපටේ රෙදි කඩක් ගැට ගසා වාචික ව කෙරෙන කෙම් රැසකි.

‘අඹලවායි’ යයි කියා ආ විට ම තමා අත්කඩයට කුරුගුලාව*¹ වමකින් ගැට ගසා පෙකණිය ඉද්දේ ගන්වා තුනුරුවන් අණ වැළැක්ක නැතැයි කියා යවනු³⁰

මෙයට අමතර ව ගෙඩි වුණ විසයෙහි හා බාල රෝග විෂයෙහි මෙන් ම සර්ප විෂ සඳහා භාවිත යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර විධි රැසකි. එකී මන්ත්‍ර ජප කිරීමේ දී රෝගියා තුළ මානසික වශයෙන් බලපෑමක් කෙරෙන අතර ඒ තුළින් රෝගියා ගේ චිත්ත සමනය වීමක් ද සිදු වේ. රෝගියාට බෙහෙත් ඖෂධ එතු ඉදල් හෝ කැති වැනි ආයුධවලින් පහර දීම දක්නට ලැබේ. එලෙසින් පහර දී රෝග සුව කිරීමට උදහරණ සේ අපස්මාර රෝගය වැළඳගෙන එන විට සාතු වූ ස්ත්‍රියක ලවා පහත සඳහන් ඖෂධ වර්ග ගෙන්වා ගෙන ඉදලක බැඳ රෝගියාගේ මුහුණට ගැසීමට සැලැස්වීම දැක්විය හැකිය.

* අකීසාර රෝග ප්‍රභේදයකි.
¹ තෙරිපට

නුපුන් ඇසළ වැල්පෙණෙල බැලිල මේ තුන්මුල් උතුනි කෙනෙකුත් ලවා ගෙන්වා ඉලපත තබා බැඳ වස්මර සෙලවුන විට ඉලපත මුණ ගසනු.....³¹

උදර රෝග විෂයයෙහි දී භාවිතයට ගත් කෙමක් ලෙස,

තෝවැල්ල වැලක් මුල හැස කනපානුය වට බැඳ පඤ්චාපචාරයෙන් පෙන කොට කැත්තක් ඊ මත තබා තමා ද පෙනව කෙම්වර ද ආතුරයා කැඳවා බඩ ගසාලා මේ රෝගය මා කපන්නේය. වැල නැතිවන්නා සේ රෝගයත් නැති වේවා! යි කියා වැල එක පහරින් ගසා කපා කැත්තත් ඒම තැන ම දමා පසු නොබලා යනු. ඇතිකකු ලවා කැත්ත ගෙන්වනු³²

ඒ රෝගයට ප්‍රතිකාර පිණිස ගත් පැළෑටි ඖෂධ වර්ග අන්‍යයනට ස්පර්ශ නොවන ලෙස දුමක හෝ වක්කඩක සහවා තැබීම සිදු කෙරේ. දුමේ තැබීමෙන් වේලී ගිය පැළෑටිය මෙන් රෝගය සුව වීමත් වක්කඩ සහවා පැළෑටි කුණු වී යන්නා සේ රෝගය සුව වීමත් අපේක්ෂා කළ අතර අන්‍යයන්ට එකී ඖෂධ ද්‍රව්‍ය ස්පර්ශ වීම නිසා රෝග බෝවෙතියි යන විශ්වාසයක් ද පැවති නිසා ඒ සම්බන්ධයෙන් වඩාත් පරීක්ෂාකාරී වූ බව පෙනේ.

පිලාවේ විවරට වැල සුම්මාඩියක් සේ හකුළවා පිලාව පිට තබා ඩා සෙලවෙන තුරු මුයෙන් නොබැණ වැඩි වැල හැරගෙන පසු නොබලා ගොස් වක්කඩෙක මඩ යට ගන්වනු. වැල කුණුවත් පිලාව ගුණ වේ.....³³

සිංහල සමාජයේ ප්‍රචලිත මෙම අභිචාර විධිවලින් හෙළි වනුයේ අනාදීමත් කාලයක සිට ප්‍රචලිත ව පැවති ප්‍රතිකාර විධියි. මෙම කෙම් ක්‍රම කෙතරම් සමාජයේ ජනප්‍රිය ව පැවතියේ ද යනහොත් යෝගාර්ණව කතු හිමිපාණන්ට කෙම් ක්‍රමවලින් විනිර්මුක්ත ව ස්වකීය කෘතිය සම්පාදනය කළ නොහැකි විය. මේ නිසා සමාජයේ ආදි කාලීන වැසියනගේ ඇදහිලි හා විශ්වාස පිළිබඳ ව පැවති සංස්කෘතිකාංග කිහිපයක් හෙළිදරව් වේ.

විකිත්සක අභිචාර ලෙස යොදා ගත් මේ කෙම් ක්‍රමවලින් බොහෝ දුරට රෝග සමනය වෙනැයි යන ආකල්පය වඩා ප්‍රචලිත විය. එසේ වනුයේ යම් පිළිවෙත් මත ඖෂධ ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීම නිසාය. ශුභ මොහොත නැතිනම් නැකත් වෙලාවට මෙම ද්‍රව්‍ය ලබා ගැනීම රෝගියාගේ මෙන්ම අන්‍යයන්ගේත් සිත් සතන් තුළ ගුප්ත ව පැවති සොම්නස් භාවය එයට හේතු වුවාට සැකයක් නැත. ස්ථිර අධිෂ්ඨානයක් එක එල්ලේ ම රෝගියා තුළ ජනනය වීම නිසා මානසික සන්තෘප්තියක් රෝගියා කරා ළං වේ. ඇතැම් විටෙක ඒ සන්තෘප්තිය ම රෝග සමනයට උපයුක්ත විය හැකිය.

කෙම් ක්‍රමවල මූලික අභිප්‍රාය වනුයේ කවර ක්‍රමයකින් හෝ රෝගය සමනය කිරීමයි. ඒ සඳහා උපයුක්ත කර ගන්නා බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය යම් යම් පිළිවෙත් මත ලබා ගැනීම වැනි ක්‍රියා තුළින් පැරණියන්ගේ විද්‍යාත්මක ඥානය පිළිබිඹු වේ. එක් ක්‍රමයක් අසාර්ථක වූ විට විකල්ප වශයෙන් තවත් කෙම් ක්‍රමයක් බෙහෙත් ද්‍රව්‍ය උභ්‍ය පූර්ණය කිරීමෙන් යොදා ගැනීමට අනු දනී. ඒ නිසා ඖෂධ පිළිබඳ පිළිවෙත්වල අත්හදා බැලීම් ක්‍රමයෙන් වර්ධනය වීම ස්වභාවිකය.

වෘක්ෂලතා හා ජනයා අතර පැවති සම්භවය සම්බන්ධය අනෙකයි. පැරණි සමාජයේ වෘක්ෂලතාදිය ජනතාවගේ කුදු මහත් ඕනෑ එපාකම් සැමකට ම අවශ්‍ය විය. එම නිසා ප්‍රාථමික ජනයා වෘක්ෂලතා දේවත්වයෙන් සැලකූ අතර එවන් රුක්වලට අධිගෘහිත දේව්දේවතාවුන් ඇතැයි පුද පූජා කිරීම ද කෘතගුණ සැලකීමක් වශයෙන් කෙරුණකි. එම ප්‍රාථමික දැනුම් සම්භාරය ද රෝග සමනය සඳහා කඩින් කඩ ඉවහල් වූ අවස්ථා පූර්වික කෙම් විධිවලින් ප්‍රකටිභූත වේ.

කෙම් ක්‍රමවල දී අනුකරණාත්මක ව පැවැත්වෙන පිළිවෙත්වල දී රෝගියා ගේ සිරුරෙන් රෝගය පහ කිරීම අභිනයෙන් කිරීමක් දිස් වේ. ගසක හෝ නැති නම් පැළෑටියක අතු හෝ වැල් කපා දමන්නා සේ සිරුරින් රෝගත් ඉවත් වේය යන ආකල්පය පැවති බව පෙනේ. මෙවන් ක්‍රම පිළිවෙත් තුළින් රෝගය ඉවත් කිරීමක් හෝ වෙනත් තැනකට තල්ලු කර දැමීමක් දෘශ්‍යමාන වේ.

මේ සියලු ම කෙම් විධි විග්‍රහයට ලක් කර බැලීමේ දී රෝගියාගේ සහ අන්‍යයන්ගේ සිත් සතන් සන්තර්පණය කිරීමට ඖෂධ වර්ගවල පවත්නා රෝග නාශක බලයත් ඖෂධයන්හි ශ්‍රේෂ්ඨත්වයත් පෙන්වීමට මෙම විකිත්සක අභිවාර ලපයුක්ත කර ගෙන ඇත. මෙහි දී සුප්‍රකට මානව විද්‍යාඥයකු වන රේමන්ඩ් ෆර්න්ගේ අදහස් කීපයක් දක්වීම වැදගත් වෙයි. පළමුවෙන් ම අන් හේතූන් නිසා හෝ සිදු කරනු ලබන කටයුත්තෙහි නැතිනම් භාවිත කරනු ලබන බෙහෙත්වල වැදගත්කමක් ඇති බැවින් හෝ අභිවාර කටයුතු වලින් බලාපොරොත්තු වන ඇතැම් ප්‍රතිඵල ඇත්ත වශයෙන් ම හට ගනී. බලාපොරොත්තු වන අරමුණු ඉටු කිරීමට වෛදික ක්‍රියාවකට නොහැකි වුවහොත් නියම අවශ්‍යතාවන් පිළිබඳ නොමැති බව හෝ අන් කෙනෙක් අභිවාර මගින් ඵයට විරුද්ධ වී ඇතැයි හෝ තර්ක කරනු ඇත. මෙම සිද්ධාන්තය බොහෝ දුරට ලංකාවේ පැවැත්වෙන විකිත්සක අභිවාර සේ සැලකෙන කෙම් ක්‍රම පිළිබඳ ව ද බෙහෙවින් සාධාරණ යයි හැඟේ. සිංහලයා සතුව පැවති දියුණු වෛද්‍ය ක්‍රම අතර දක්නට ලැබෙන එක් අභිවාර විධියක් වන කෙම් ක්‍රම විෂයයෙහි සමස්ත වශයෙන් ගෙන බලන විට පෙනෙන වැදගත් අරමුණු දෙකක් ඉස්මතු වන අයුරු මෙම විග්‍රහයෙන් දැක්වෙයි. රෝගියාගේ කායික සුවය මෙන් ම මානසික සන්තුෂ්ටිය ද එම අරමුණු දෙක ලෙස හැඳින්විය හැකිය.

සූර්‍යාගේ (1) 1936

සූර්‍යාගේ (2) 1936

සූර්‍යාගේ (3) 1936

සූර්‍යාගේ (4) 1936

සූර්‍යාගේ (5) 1936

සූර්‍යාගේ (6) 1936

සූර්‍යාගේ (7) 1936

සූර්‍යාගේ (8) 1936

සූර්‍යාගේ (9) 1936

සූර්‍යාගේ (10) 1936

පාදක සටහන්

1. පණ්ඩුකාභය රජු නගරය නිර්මාණය කොට 'සොන්ථිශාලා' යනුවෙන් හැඳින්වූණ ආරෝග්‍ය ශාලාවක් කරවූ බව මහාවංශයේ දැක්වෙයි.

මහාවංශය. X පරිච්ඡේදය, 102 ගාථාව.

2. Archaeological Survey of Ceylon Annual Report No. 2 p. 94

3. Journal of the Royal Asiatic Society Ceylon Branch New Series, Vol II, p. 136

4. චූලවංශය xxxvii පරිච්ඡේදය, 112 - 113 ගාථා.

5. ගිරා සන්දේශය. (සං) මකුලුදූවේ පියරතන, 1952, 22 පදයය

6. 'මිත්‍යා විශ්වාසයන්ට පදනම් වූ විද්‍යාව', මාපලගම සිරි විමල හිමි,

සාහිත්‍යය. 1965, 4 කලාපය, සංස්කෘතික කටයුතු පිළිබඳ අමාත්‍යාංශය, 64 පිට

7. යෝගාණ්ඩය. (සං) කිරිඇල්ලේ කුණවිමල හිමි, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම 1963.

8. පයෝගරත්නාවලිය. (සං) කිරිඇල්ලේ කුණවිමල හිමි, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම 1943.

9. වරයෝගසාරය. (සං) කිරිඇල්ලේ කුණවිමල හිමි, ඇම්. ඩී. ගුණසේන සහ සමාගම 1966.

10. යෝගරත්නාකරය. (සං) දොන් ජෝජ් සමරතුංග රන්දුනු, ශ්‍රී ලංකාදය යන්ත්‍රාලය, 1907.

11. පූජාවලිය. (සං) තෙන්නකෝන්, 1969, ශ්‍රී ලංකා ප්‍රකාශන සමාගම, 281 පිට

12. සද්ධමරත්නාවලිය. (සං) ඩී. බී. ජයතිලක ස්වදේශී මිත්‍රයා යන්ත්‍රාලය, 152 පිට

13. සුරාණ නාමාවලිය. (සං) හේන්ද්‍රික් ජයතිලක, 1923, 183 පිට
14. සද්ධම්මරත්නාවලිය. 93 පිට
15. වරයෝගසාරය. 50 පිට
16. යෝගාණවය. 30 පිට
17. - එම - 239 පිට
18. - එම - 30 පිට
19. - එම - 29, 30 පිට
20. - එම - 29 පිට
21. - එම - 28 පිට
22. - එම - 246 පිට
23. - එම - 154 පිට
24. - එම - 102 පිට
25. - එම - 105 පිට
26. - එම - 85 පිට
27. - එම - 41 පිට
28. - එම - 76 පිට
29. - එම - 40 පිට
30. - එම - 96 පිට
31. යෝගාණවය. 105, 106 පිටු
32. - එම - 156 පිට
33. - එම - 154 පිට
34. ඊර්මන්ඩ් ෆර්න්, මානව ප්‍රභේද. පරිවර්තනය - ජී. වීරසේකර, රත්නාකර ප්‍රකාශක, 131 පිට